

FRANCIE A LUCSEMBURSKÝ KOMPROMIS



Nástup Charlese de Gaulla

- 8. ledna 1959 – Charles de Gaulle se stává 18. prezidentem Francouzské republiky (V. republika)
- De Gaulle prosadil udělení nezávislosti Alžírsku
- 5. července 1962 – konec Alžírské války – **de Gaulle se může více věnovat otázce Francie ve Společenství**
- úsilí garantovat Francii
 - postavení evropské velmoci
 - dostatečnou nezávislost v oblasti mezinárodních vztahů



Fouchetovy plány

- 5. září 1959 - Generál de Gaulle navrhuje „Evropu států“
 - tzn. ukotvení institučních struktur Společenství na ryze mezivládním základu
 - Evropa nemá být závislá na USA ani na NATO
- 1961 - **Fouchetův plán I** – Francie chce vytvořit „unii států“ (respektující odlišnou identitu členských států a národů), jednomyslné hlasování Rady a také společnou zahraniční a bezpečnostní politiku – plán nepřijat
- 1962 - **Fouchetův plán II** – obsahoval navíc aspekt ekonomické jednoty
- Pětice států návrh opět nechce přijmout, prosazují federalistickou politiku Evropy a vytvářejí alternativní návrh – ten také není přijat
- De Gaullovo slavné vyjádření charakterizující jeho tehdejší postoj: *„Nemůže existovat jiná Evropa než Evropa států, samozřejmě kromě mýtů, fikcí a alegorických představ...“*

Francie x Spojené království

- Srpen 1961 – Spojené Království podává žádost o vstup do Společenství
- 1961-1962 – Společenství se připravuje na přijetí Velké Británie, Dánska, Irska a Norska
- Leden 1963 – Francie vetuje vstup Velké Británie
- Generál de Gaulle prohlašuje, že Francie má pochybnosti o politické vůli Spojeného království k členství ve Společenství (obával se např. posílení vlivu USA)
- Za několik dní jsou jednání se všemi kandidátskými zeměmi přerušena.

Společná zemědělská politika

- od roku 1960 - série jednání mezi Francií a ostatními státy ohledně principů zemědělské politiky
- **Výhrůžka de Gaulla** – pokud nebude zorganizován Společný zemědělský trh, Francie se nebude podílet na činnosti EHS
- Zasedání Rady ministrů – Francie požadovala finanční uspořádání na pět let, ostatní země byli proti – krize vyvolána

Společná zemědělská politika

- V pozadí sporu byla ještě další otázka; v Radě ministrů se mělo přejít v řadě oblastí (včetně SZP) od jednomyslného k hlasování kvalifikovanou většinou
- Charles de Gaulle nesouhlasil s návrhem, aby plán výdajů Společenství, zejména financování SZP byl schvalován kvalifikovanou většinou
 - obával se, že Francie bude přehlasována a považoval to za další omezování národní suverenity.
 - Rozhodl se jednat

Politika prázdné židle

- Dne 1. července 1965 – francouzská Rada ministrů prohlásila, že nebylo dodrženo finanční uspořádání
- Stálý francouzský představitel u Společenství byl odvolán, fr. úředníci měli zakázáno jet do Bruselu, fr. vláda se přestala účastnit práce a fungování Společenství
- Francie tak zahájila téměř 7 měsíců trvající institucionální krizi provázenou francouzskou politikou pasivní rezistence, zvanou „**politika prázdné židle**“
- To v praxi znamenalo, že Společenství nebylo schopno 7 měsíců přijímat žádná nová evropská legislativní opatření (možné pouze za přítomnosti všech členů)
- Ostatní státy takové jednání odsoudily; evropská integrace se ocitla v mrtvém bodě

Lucemburský kompromis

- K vyřešení krize došlo až v lednu 1966 na zasedáních Rady v Lucemburku
- Francie si klade za podmínky:
 - zásadu jednomyslnosti v rozhodování Rady ministrů
 - práva veta
 - neposilování pravomoci institucí EHS
- **22. ledna 1966** je ujednáno splnění většiny podmínek v prospěch Francie

Lucemburský kompromis

- Podle něj nemůže být členský stát v případě „velmi důležitých zájmů“ přehlasován prostou většinou, nýbrž *„jednání musí pokračovat, dokud se nedosáhne jednomyslné shody“*
- Nedořešilo se, co je to tzv. důležitý národní zájem a jak dosáhnout shody v případě rozdílných nástrojů

Důsledky LK

- Lucemburský kompromis byl pouze **neoficiální dokument**
- Přesto velmi silně ovlivnil rozhodování v rámci Společenství
- Zásada jednomyslnosti (jedná se tak dlouho, až se dosáhne kompromisu) – byla důvodem proč ES dosahovalo ještě dlouho po de Gaullově demisi omezeného pokroku ve věcích evropské integrace

Důsledky LK

- Evropská společenství se stala více mezivládní
- Podle Francouzů realističtější Společenství, podle ostatních došlo k oslabení
- Také došlo k jednoznačnému narušení stávajících vztahů mezi všemi zainteresovanými aktéry

Zdroje:

- Bc. et Bc. Petra Skotáková. (2010). *Vliv Francie za Charlese de Gaulla na evropskou integraci 60. let*. [Magisterská diplomová práce, Masarykova univerzita]. Archiv závěrečných prací MUNI. https://is.muni.cz/th/jxg8g/Diplomova_prace.pdf
- GOŇCOVÁ, Marta, Dušan LEŠKA, Jiří POKORNÝ, Jiří URBÁNEK a Radim ŠTĚRBA. *Evropská integrace*. Brno: Masarykova univerzita, 2010.
- https://europa.eu/european-union/about-eu/history/1960-1969/1966_cs
- <https://www.euroskop.cz/8886/sekce/60-leta/>
- <https://www.euroskop.cz/287/sekce/k-l/>
- https://cs.wikipedia.org/wiki/Charles_de_Gaulle